

Rebats

Lo TVG lampava al bèl mitan de las vinhas, quora Elmut s'enauçèt: cercava la mar. A la broa, l'aiga èra aquí. Èra un estanh. Lo de Vic o d'Ingril. Es pas facil de los destriar. Mas ara, malgrat la climatizacion, la sentor salada enràbia las narras. L'Elmut aviá legit. Totes los libres toristics. Sabiá. La glèisa romanica fortificada de Vic. Bastida amb un mescladís de clòsques e de pèiras. Al pus denaut de la blesta. De vanèlas de passatge cobèrt i menavan. I aviá, se podiá, una vista fòrt polida sus la montanha. Primièra, o darrièra ?, esquina dels volcanes d'Auvèrnha, la Gardiòla. E puèi, la vinha. Lo muscat. L'autentic de Frontinhan : rasim blanc de grans pichons. Elixir dels dieus, butat de la tèrra salada. Sal de las aigas que dòna, presonièrs del blau celèst e maritim, un plantum de tria : tamarisses, canavèras e salicòrs (cremats donaràn lo sabon de Marselha, amb un chuc d'òli d'oliva). E sens parlar de l'aucellum : cabussets, bècs de rassèga, guirauds, ritons (A!, aquel mot l'aviá plan fach rire quand lo legiguèt dins un recanton d'una pagina : un curat negre enfarnissat en còlverd). Tot aquò, a pro pena, destorbats pel bronzinament de las sirènas de las pinèlas o autres batèls dins lo pòrt o sul canal. Responsas a tot. L'Elmut èra ufanós. Una enciclopèdia, son cap... Los barris industrials de Seta quilhavan d'immòbles trists.

Dempuèi qualques meses, i aviá de mai en mai de mòrts. Pr'aquò èra l'estiu... La sason polida de las amors. Lo front rus engolissiá de divisions entièras. E los aliats avián pres pè fèrm en Normandia. Aquel 25, quaranta mòrts a Seta, bombardament american. Civils. Endrech marrit, marrit moment. Partir, flor al fusilh. Tenir ara, foira al cuol. Tot se desbrenava.

Estacion, fòra. "Carnaval es arribat. Botèlha gojat". Lo cant petèt pel naut-parlaire. Dijòus sant. Fèsta de carnaval. Tampona. Causserada. Ostalariá. Lèu. Viure ... enfin!!! Seta, vila d'aiga. Plovinejava, las gents semblavan uróses. Sisle de las gavinas.

Las femnas, malgrat la guèrra, avián masas de vestiduras leugièras. Un parfum doç. La plaja... E la siá ? Cossí viviá, dins las nèblas de Berlin ? La guèrra los aviá preses. La primalba de lor nuèch de maridatge. A l'ora de manjar la rosta trempada amb de bon ipocrás. Just acabada. Austria esperava. Dempuèi... èra un viatge sens fin per Euròpa, al gost de las batalhas. Batalhas que venián, de mai en mai, desfachas.

Elmut aviá landrat dins la vila dusca a aquel moment. Lo solelh tampava sos uèlhs. Se daissava anar dins son banh porpre. Un estanquet per beure. De cervesas. Lo far guinhava.

Una drolleta, dels uòlhs blaus, s'acaminava. Una estreminada. L'aviá seguida. Coma aquò, sens bruch. Una cèrvia de nuèch.

Avançava dins la carrièra. Carrièra de comèrcis. Al mitan, senhorejavan las rostissariás. Uèi serà gras. Darrièr la veirina, un pesquieron amb de ligombaus, pinças ligadas. Dintrèt. Calia pas èstre aganit per cremar sa majestat Carnaval. Lo jutjament. Prim e normal. Los crits. Lo cal penjar e lo cremar puèi!!! Lo mond es crudèl. Mas es la condicion per que torne la prima.

Una cambra, al denaut de l'estanquet. Una cadièra, una laissa, una mòstra daurada sus una pagina de jornal. Lo lièch, jol lum pallinèl, fasiá jasent. Se desvestiguèron sens paraula. Qualques passa-mans.

De molons de personas s'anavan cap a la plaça. Crebassi, ajuda, Culglape, mètge, corsavan Quaresma, drac religiós, tot a son triomf. Voliá vistalhar tot ostal dubèrt. Adieu carn, repaisses, las cambas a cap-sus. Penitència... Penedença... Mortificacion. Credo : "S'an manjadas las salcissas, las costèlas e l'esquina" l'avián cantat los festejaires. Sarrabastal dels petards. Bona carn. Cam fèbla. Carnaval, en majestat, seguissiá. De Palhassas e de Pantalons l'enrodavan. Astrada segura. Jutjament fach... Alara... Alara, aqueste jorn òrre, mal despièch del carivari, carnalièrs en baujum, soscava... Carnaval s'enanava cremar. Elmut cercava. Un moment, auriá tant volgut carnalejar. Darrièr, un sacùl e de satans fasián un rondèu. Mas aquel parfum. Aquela filha. Susor, fèbre del caçaire ... Ont èra ? Veniá de virar dins l'androna.

Divinitat. Sa cara esclarada d'un sorire. La guèrra. Lo vencedor. La vencuda, sens glòria, presa es. Jòc de las parabèlas. E puèi... Un treble. Aquela carn nusa. Es pas permés... Elmut!! Qué fasetz ? Non! Non! mon aimador d'un moment. Pas aquò! Uèlhs neblats. Cap que dòl. Una nuèch longa de pantaisse sens nom. Lo chuc amar de la raça superiora se mescla pas dins las bordilhas. Se pòt pas. Mai s'es la vida vidanta. A la primalba, tot èra acabat.

Lo pelegrinatge de Seta. L'aujòl que i faguèt sa guèrra. Los pès dins l'aiga. Aiga trebolada. Parlava pas tròp d'aquela epòca. Calia doblidar. Tot : lo vestit negre, los mòrts, companhs o enemics. Tot doblidar. Tot. Levat aquela fèsta misteriosa qu'aviá vist, un ser de febrèr. L'aviá sovent contada, a sos

enfants e felens. Totjorn, a la fin, sa cara se tampava. Trebolum dins sa votz. Montada de planhs. Un veirat d'aigardent tornava metre l'onor drech. Porçan - 1944. Un vièlh al cap. Los autres dançaires, al cuol l'un de l'autre, lo seguissian. Èran tot maquilhats, de farina e de tèrra roja. Cantavan, a plen de cap, sostenguts per una musica agra de graile, de flaüta e de tambor. "Diga-me Jacon. Diga-me Margarida. Perqué qu'avètz mesa la camisa polida ? La portar defòra aqueste ser, tot aquò vos dona un fotut aire." Dins la vila sens lum, cada dançaire aviá portat son calelh, roge o blau enribanat. E aquela lutz fasiá, sus las parets nautas, d'ombras. Una èrsa de camisas de nuèch, de caras de nas long e crocut, subremontadas d'una boneta. "La portam aitan, per far penitènciá. Que i a dos cents ans, lo senhor de Provença, coma i aviam mancat de respècte, a dançar en camisa nos forcèt." Al ras, los òrnes èran feme, las femnas mascle. A l'apròchi de la patrolha reglementària, qué se passarà? Res!! La patrolha caminèt, copèt la plaça. E totjorn las ombras dançavan!! Elmut, del recanton de la fenèstra de la siá cambra, aviá vist. Palaficat. Ara, dins un sentit de caragòla virolejava. Una ora aprèp, tot una ora, sus la plaça, de chivalets faguèron un balet estranh. Los ostals enrodant lo prat batalhièr daissavan escapar un cant. Fèble mas ausible. "Doria la civada al paure chivalet. Qu'es mòrt de fam, qu'es mòrt de set." Una batalha ont Io mal trespasava ~Io ben. Dotze còps, tindèt la campana. Tot s'avaliguèt. La nuèch aviá represes sos dreches. Elmut soscava...

Cinc colonas sus la una. Faguèt un escandal. Una filha, nuda, dins l'aiga negra del pòrt. Degun. La garganta espotida. Una filha de jòia basta. Degun aviá pas vist ni reconegut, dins las gents, aquel soldat de vestit negre. L'Elmut plorava. Una tant polida dròlla, dels uèlhs blaus. Amb una estèla sul front... Desbranda. D'autres mòrts sus las vias de libertat. Afar tampat. Oblit polserós d'annadas grisas.

L'anar e venir de musicas, de cants mesclats fasiá una nèbla d'ont repicava una farandòla. "De bartàs en bordigàs l'ai cercada, amb un autre aimador l'ai trobada". L'androna. S'i engoliguèt. Lo silenci e un clar-brun. Una trèva que sorís. Una man sus l'espata. Caminan amassa, una contra l'autre. La vida es doça al prèp de l'èstre d'amor Fola amolonada. Cròc. Dins l'aiga. Lo còs, sul cai. Vida perduda. L'Elmut dormissiá, un trauc redond sul costier. Dos essas sul front. La campana cantèt.

Cendrenós uèi. Sul front, "Òme, remembre-te ! ", lo predicair marca, de sos dets, "ès polsa", amb de cendre "viraràs posca" una crotz de mòrt. Caramentrant. Lo darrièr poton de nòstres pès farà pas de clòt sus aquela tèrra.

Virava dins l'aire lo cant de fin.

Adieu paure, adieu paure,

Adieu paure carnaval.

Tu, te'n vas e ieu

Miquèl GONIN (Avairon)

2nd Prèmi au concors de novèlas 2008 de l'IEO 83